

Mødet den 26. Marts 1936.

Fraværende: Unmack Larsen.

1. (J. Nr. 846—1935). Skrivelse fra Ministeriet for offentlige Arbejder med Samtykke til, at Havnen erhverver **Det danske Petroleumsaktieselskabs Arealer** ved Riis Skov.

Toges til Efterretning.

2. (J. Nr. 922—1935). Skrivelse fra Undervisningsministeriet om Tilskud til de kommunale **Mellemskoler**.

Toges til Efterretning.

3. (J. Nr. 560—1935). Forslag til Overslag over **Kommunens Indtægter og Udgifter** i 1936—37.

2. Behandling.

Følgende Ændringsforslag forelaa:

- 1) Forslag fra Budgetudvalget om, at Konto B 1, Kirkeskat, forhøjes med 465 Kr. til 193065 Kr.
- 2) Forslag fra Vandværkets Udvalg om, at der som Konto III C 13 d optages 10000 Kr. til Forarbejder til Anlæg af en ny Kildevandsledning.
- 3) Forslag fra Budgetudvalget om, at Konto XII H 1 a 5 a forhøjes med 13400 Kr. til Ombygning af Forsørgelsesanstalten, saaledes at den kan anvendes som godkendt Arbejdsanstalt. Kontoens Paalydende forhøjes saaledes til 21400 Kr.

- 4) Forslag fra Skoleudvalgets Flertal, Albert Olsen og Vald. Pedersen om, at der til Teksten til Konto XV 3 føjes »m. m.«.
- 5) Forslag fra Socialudvalgets Flertal, Chr. Nielsen, Unmack Larsen, Johanne Berg og V. Jaquet, om, at der under Konto XVII 4 opføres 40000 Kr. som Tilskud til statsanerkendte Sygekasser.
- 6) Forslag fra Socialudvalget og Budgetudvalget om, at der under Konto XXV optages 1000 Kr. til Stefansforeningens Asyl »Børnely«, samt at Teksten til Konto XXV Nr. 2285 ændres til »Til 6 Diakonisser«, nemlig fire til Stefansforeningen, een til Sct. Johannes Sogn og een til Sct. Lucas Sogn.
- 7) Forslag fra Budgetudvalget om, at det ordinære Tilskud til Arveprinsesse Carolines Børneasy, 700 Kr., forhøjes med 300 Kr. til 1000 Kr.
- 8) Forslag fra samme om, at der under Konto XXVI A optages 30000 Kr. til Forarbejder til Opførelse af et nyt Raadhus.

Borgmesteren forelagde Ændringsforslagene. Forslag 8 havde flere Gange været drøftet i Budgetudvalget, fordi der stadig klagedes over Pladsmangel paa de kommunale Kontorer. Spørgsmaalet var igen rejst ved Budgetbehandlingen, og Udvalget foreslog nu dette Beløb optaget til Forarbejder og Undersøgelse af Spørgsmaalet.

Kai Blicher henstillede, at Tilføjelsen til Forslag 4 »m. m.« ændres til »m. fl.«

Borgmesteren mente, det maatte overlades til Udvalget.

Ændringsforslagene vedtoges.

Borgmesteren gennemgik derefter Budgettets Hovedposter, og med ovennævnte Ændringer vedtoges Budgettet enstemmig i den

Skikkelse, hvori det i Udkast forelaa fra Budgetudvalget, og det Beløb, der efter Hovedligningen vil være at ligne paa Formue og Lejlighed, kommer da til at udgøre:

8.557560 Kr. 12 Øre,

og til Menighedsudgifter:

478006 Kr. 96 Øre.

Det vedtoges for 1936—37 at fastsætte den i § 2 C i »Vedtægt for Ligning af personlig Kommuneskat i Aarhus Købstadkommune« ommeldte Procentdel, der vil være at lægge til det Beløb, som skal udskrives efter Formue og Lejlighed, til 5 ½.

Borgmesteren meddelte, at Indenrigsministeriets Samtykke til Udskrivning af 685990,89 Kr. var nødvendigt i Henhold til § 22 i Lov Nr. 79 af 20/4 1908.

Tiltraadtes.

4. (J. Nr. 3¹⁸—1935). **Efterbevilling** af Overskridelser i Regnskabet for:

- a. Bygningskommissionen.
- b. Skovene.
- c. Kæmnerkontoret.
- d. Byrådskontoret.
- e. Politiet.
- f. Sundhedskommissionen.
- g. Forskellige under Kasseudvalget henhørende Konti.

2. Behandling.

Efterbevilling meddeltes.

5. (J. Nr. 927—1935). Andragende fra **Telefonsekskabet** om Tilladelse til Nedlægning af Kabler i forskellige Gader.

Bevilgedes paa sædvanlige Betingelser.

6. (J. Nr. 817—1935). Andragende fra **Aarhus Handelsforenings Aftenskole** om Tilladelse til at

benytte Lokaler i Paradisgades og Fjordsgades Skoler. (Side 486).

Vald. Pedersen gjorde nærmere Rede for Sagen. Aarhus Kommune overtog i sin Tid Handelsskolen i Frederiksallé og drev den i nogle Aar, men det viste sig, at der blev et Slags Skel ved de to Skoler, idet Lærlingene fra de større og finere Forretninger gik til Paradisgade. Ogsaa Tilsynet med Handelsskolerne betragtede den kommunale Handelsskole som noget af et Monstrum, og det endte da med, at man enedes med Aarhus Handelsforening om, at den overtog Skolen, imod at Kommunen betalte den 1800 Kr. Kommunens Skolelokaler var meget brugt af alle mulige Foreninger og Kursus; Udvalget havde tidligere i flere Tilfælde sagt nej til Udlaan af Lokalerne, men nu var man gaaet med dertil, imod at de paagældende betalte et Beløb til Lys og Varme, og det var da naturligt, at Udvalget havde krævet det samme af Handelsforeningen. Ved en tidligere Forhandling havde Taleren henstillet til Bestyrelsen at virke for Oprettelse af en Købmandsskole i Aarhus, hvor der kunde blive Dagundervisning for Lærlingene; men det var f. Eks. Hr. Blicher ikke Tilhænger af. Naar han ved sidste Møde talte saa stærkt imod de 1000 Kr. og endog betegnede Kravet som ulovligt, saa var det fuldstændig fejlagtigt. Der var noget, som hed Aftenskolen for Arbejdere, Ungdomsskoler o. s. v., der sorterede under Undervisningsministeriet, og det var en Betingelse for Statstilskud, at de fik Støtte af Kommunen, men Handelsskolerne sorterede under Handelsministeriet, som gav Tilskud til dem, bl. a. ogsaa til Lokaler, og der stod intet i Handelsskoleloven om, at Kommunen har Pligt til at overlade dem Lokaler. Det maatte derfor

forbavse, at baade Hr. Blicher og Landsretssagfører Sørensen kunde betegne Kravet som ulovligt. Naar Frk. Petersen havde nævnt, at Handelsforeningen kunde ansøge Byraadet om et Tilskud af samme Størrelse, saa kunde man selvfølgelig ikke forhindre dette, men det saa alligevel mærkeligt ud, om den store rige Handelsforening vilde gøre det.

Kai Blicher gjorde opmærksom paa, at Handelsforeningen lige saa lidt som Kommunen havde Pligt til at opretholde Handelsaftenskolen; det havde Foreningen frivillig paataget sig. Over Halvdelen af de Lærlinge, der søgte Skolen, var fra Forretninger, hvis Chefer ikke var Medlemmer af Aarhus Handelsforening, og det maatte derfor kaldes en Samfundsopgave, som Handelsforeningen havde paataget sig. Man burde derfor kunne enes om at opretholde de Forhold, man havde haft igennem mange Aar, saaledes at Kommunen velvilligt overlader Skolen Lokaler. Angaaende det juridiske Forhold, saa var Vald. Pedersen jo meget klog paa Loven. Det var rigtigt, at der af Handelsministeriet uddeles et Beløb til Skolerne til Lokale, Undervisningsmidler og Lærerløn, men Aftenskolerne havde jo ikke selv Lokaler; i København f. Eks. foregik Aftenskolens Undervisning i Dagskolens Lokaler. Der fandtes bl. a. et ministerielt Cirkulære fra 1905, hvori det var fastslaaet, at Kommunen er pligtig til at udrede Udgiften til Lokale, Lys og Varme i Aftenskoler for Ungdommen, og naar det ikke var tilbagekaldt, maatte det formentlig gælde endnu. Men bortset fra det juridiske, vilde det være smukt, om Byraadet fritog Handelsforeningen for at betale dette Beløb.

Vald. Pedersen svarede, at Konsul Blicher forvekslede de under Undervisningsministeriet sorterende Aftenskoler med Handelsskolerne; den nævnte Forpligtelse gjaldt kun de første og havde slet ikke noget med Handelsskolerne at gøre. Aarhus Handelsforening kunde ikke være bekendt at reagere imod at betale 1000 Kr. for Lys og Varme i 36 Klasselokaler.

Kai Blicher kunde ikke se rettere, end at det stod uimodsagt, at Kommunen har Pligt til at udrede Udgiften til Lys og Varme. Hvis de nævnte Bestemmelser senere var ophævet ved Lov, vilde Taleren bøje sig derfor, men det var ikke Tilfældet. Naar Kommunen hidtil havde leveret gratis Lokaler, var der næppe Grund til nu at ændre dette Forhold.

Vald. Pedersen hævdede, at fordi man kaldte Skolen Handelsforeningens Aftenskole, var det ikke derfor en Skole, der kunde komme ind under Aftenskoleloven. Fordi Kommunen hidtil havde givet gratis Lokaler, var den ikke forpligtet til at vedblive dermed.

I. C. Sørensen fandt, at naar Kommunen gav store Tilskud til Aftenskolen for unge Arbejdere og til Skolen for Haandværkerungdommen, var der ikke Grund til at indtage en anden Stilling overfor den tredie Stand i Aarhus, de unge Handelsmedhjælpere. Man havde gennem lang Tid ogsaa givet Tilskud til disse i Form af gratis Lokaler, og det saa underligt ud nu at stille sig anderledes; det var i hvert Fald at gøre Forskel paa Folk. Nu mente Hr. Vald Pedersen, at man skulde ind paa en anden Form for Handelsskole, men det vilde blive betydeligt dyrere for Kommunen end at give Skolen gratis Lokaler, saa det var en daarlig Økonomi.

Vald. Pedersen svarede hertil, at hvorvidt det blev dyrere for Kommunen, var noget, som Kommunen selv bestemte; men Handelsforeningen kunde sikkert faa Tilskud fra Ministeriet baade til Opførelse og Vedligeholdelse af en saadan Skolebygning; det fik man i flere Byer, men i Aarhus havde man været snæversynet paa dette Omraade. Der blev ogsaa fra forskellige Sider sagt, at det var ulovligt, da man nedlagde Forberedelsesskolen paa Marselisborg. Men Kommunen skulde aldrig have købt denne Skole, og saa længe man opretholdt dette Gymnasium, fik Aarhus ikke en større Statsskole. Sidste Aar fandtes der paa Marselisborg Skole 21 Sønner af Proprietærer o. l., som ikke betalte Skolepenge, fordi deres Skatteindtægt var opgivet til 0, og det kunde ikke være Aarhus Kommunes Opgave at opretholde en saadan Skole. Naar Konsul Blicher hævdede, at Handelsforeningen ikke havde Forpligtelse til at opretholde Handelskolen, saa fik de nok Besked derom fra Handelsministeriet. Forøvrigt kostede Skolen ikke Handelsforeningen meget; saavidt Taleren vidste, betalte Medlemmerne kun ca. 30 Kr. om Aaret i Kontingent, Eleverne eller deres Principaler betalte 25—30 Kr. i Skolepenge, og Staten gav 13000 Kr. dertil.

Kai Blicher bemærkede, at det Beløb, som Vald. Pedersen opgav som Tilskud fra Staten, var ganske vildt; det var mindst 100 % forkert.

Anna Petersen syntes, at denne Sag var gjort større, end man havde tænkt sig. Skoleudvalget var temmelig enig om, at Byraadet nok vilde bevilge de 1000 Kr. i Tilskud, som Handelsforeningen skulde yde til Skolevæsenet, og der var derfor ingen Grund til at puste Sagen stærkt

op. Taleren vilde foreslaa, at Byraadet bevilger de 1000 Kr., som godskrives Skolevæsenets Konto, selv om det i Virkeligheden blev dette samme, og der var vist ogsaa Stemning derfor paa sidste Møde.

Alb. Olsen saa saaledes derpaa, at hele denne Handelsundervisning i Virkeligheden ikke havde noget med Skolevæsenet at gøre; den burde ordnes i Forbindelse med den jyske Handelshøjskole; saaledes var Forholdet i København, og hvis man anstrengte sig lidt, kunde man sikkert ogsaa faa en Ordning her. Skolelokalerne blev brugt i en forbavsende stor Maalestok udenfor Skoletiden, og en Omordning af Handelskoleundervisningen vilde i høj Grad lette denne Byrde for Skolevæsenet, for de 1000 Kr. dækkede ikke paa langt nær de Omkostninger, man havde ved Handelsskolen. Hvis man gik over til en saadan Omordning, vilde Taleren finde det rimeligt, at Kommunen gav et Tilskud dertil, og det vilde sagligt være langt mere betryggende end det nuværende Forhold. Der var ikke Grund til for Handelsforeningen at være utilfreds med det lille Bidrag; det var det samme, man havde krævet af alle andre, som benyttede Skolelokalerne, og det var rimeligt at indtage samme Stilling her. Hvis der ellers var Stemning for at give et Tilskud til Handelsskoleundervisningen, skulde Taleren ikke stille sig derimod. Men det kunde ikke nytte her at komme med Juristeri, og Taleren havde i Anledning af Konsul Blichers Udtalelser undersøgt de Love og Cirkulærer, der forelaa, men Kommunen havde ingen Pligt til at støtte den Historie. Noget andet var, at Kommunen maaske moralsk havde lige saa megen Pligt til at støtte denne Stands Undervisning

som de øvrige, men hertil maatte man jo sige, at naar man kun forlangte 1000 Kr., gav man et meget stort Tilskud til Handelsskolen.

Vald. Pedersen hævdede, at man maatte være konsekvent og stille sig ens overfor alle. Stenografskolen betalte 1 Kr. pr. Medlem, og den havde ikke $\frac{1}{3}$ af de Timer, som Handelsskolen havde; Gymnastikforeningerne maatte ligeledes betale for Lokalerne. Taleren havde ikke i Udvalget lovet at støtte et eventuelt Andragende fra Handelsforeningen om et Tilskud paa 1000 Kr. (Alb. Olsen: Jo, jeg tror, Vald. Pedersen sagde ja!). Men Taleren havde ikke tænkt sig, at den store Handelsforening vilde gøre saa meget ud af dette Beløb. Forøvrigt blev der fra Foreningens Side nævnt, at man maaske kunde tænke sig at betale 500 Kr., saa Bestyrelsen var ikke helt fremmed for Tanken om at yde noget.

Borgmesteren antog, at denne Sag nu var diskuteret tilstrækkeligt. Det maatte indrømmes, at ogsaa Teknisk Skole ikke kunde klare sig med sine Lokaler, men maatte benytte Kommuneskolerne, og det var maaske derfor rigtigt at faa hele dette Spørgsmaal taget op til Drøftelse. Man kunde selvfølgelig ikke bygge særlige Bygninger for Aftenskolen; her maatte man nøjes med at bruge Kommuneskolerne. Iøvrigt syntes Taleren, at de 1000 Kr. var en saa ringe Sum i Forhold til de mange Klasselokaler, der bruges, saa man burde kunne tiltræde Forslaget for dette Aar og saa senere tage en Forhandling om en fast Ordning af hele Spørgsmaalet. Taleren vilde anbefale dette.

I. C. Sørensen bemærkede, at det nye i Sagen var, at man nu pludselig forlanger 1000 Kr., medens det hidtil havde været gratis. Taleren

havde intet imod en Forhandling om Spørgsmaalet, men man maatte indtil da beholde den hidtil gældende Ordning.

B o r g m e s t e r e n svarede, at der saa maatte stemmes om Forslaget. Der var ogsaa kommet Udtalelser om at ordne det saaledes, at de søger Lokaler andetsteds, og det kunde saa samtidig undersøges.

- Indstillingen vedtoges med 13 Stemmer mod 6.
7. (J. Nr. 914—1935). Andragende fra **Marthaforbundet** om Tilskud til to Skrædersyningskursus.

Skoleudvalget anbefaler, at der bevilges et Tilskud af 50 Øre pr. Time for ialt 80 Undervisningstimer.

Indstillingen vedtoges.
